

Завдання III етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства
2023-2024 навчального року
11 клас

Завдання I

1. Визначте відповідність між різновидом юридичного факту за юридичними наслідками та його прикладом.

1) Правотвірний юридичний факт;	А) Смерть одного із батьків дитини;
2) правозмінний юридичний факт;	Б) припинення права на отримання аліментів одного з подружжя у зв'язку з набуттям ним права власності на нерухоме майно;
3) правоприпинний юридичний факт;	В) успадкування майна дітьми за батьками;
4) юридичний факт, який припиняє одні правові відносини і породжує інші правові відносини.	Г) поновлення працездатності одного з подружжя, який отримував аліменти від другого з подружжя;
	Д) народження дитини.

2. Визначте відповідність між видами права та їхнім змістом.

1) Об'єктивне право;	А) Міра можливої поведінки особи;
2) суб'єктивне право;	Б) сукупність галузей права, спрямованих на врегулювання і захист автономних інтересів індивідів та їх об'єднань;
3) приватне право;	В) сукупність галузей права, що регулюють відносини, які забезпечують загальнодержавні інтереси домінантної частини суспільства;
4) публічне право.	Г) сукупність норм, які регулюють міждержавні відносини;
	Д) сукупність чинних у державі юридичних норм.

3. Визначте відповідність між елементом складу правопорушення та його характерними ознаками.

1) Суб'єкт;	А) Сукупність ознак, які характеризують зовнішню сторону правопорушення;
2) об'єкт;	Б) характеризує психічний стан особи у момент скоєння правопорушення;
3) об'єктивна сторона;	В) будь-які речі матеріального світу, з певними властивостями яких норми права пов'язують наявність у діях особи ознак конкретного складу правопорушення;
4) суб'єктивна сторона.	Г) соціальні цінності, на які посягає правопорушник;

Д) деліктоздатна особа, що скоїла правопорушення.

4. Визначте відповідність між назвами проступків та їхніми характерними ознаками.

- 1) Дисциплінарний;
- 2) адміністративний;
- 3) матеріальний;
- 4) цивільний.

А) Правопорушення, яке полягає у невиконанні чи неналежному виконанні зобов'язань або ж у заподіянні шкоди;

Б) порушення трудових чи службових обов'язків;

В) є різновидом кримінального правопорушення;

Г) протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, що посягає на охоронювані законом суспільні відносини і за своєю сутністю має багато спільних ознак із злочином, але є менш шкідливою;

Д) порушення трудових чи службових обов'язків через що підприємству, установі або організації заподіяна майнова шкода.

5. Визначте відповідність між умовою прийняття до громадянства України та осіб, на яких ця умова не поширюється.

- 1) Безперервне проживання на законних підставах на території України протягом останніх п'яти років;

А) Не поширюється на осіб, які мають певні фізичні вади;

Б) не поширюється на осіб, яким надано статус біженця в Україні або притулок в Україні;

- 2) отримання дозволу на імміграцію;

В) не поширюється на осіб, які втратили українське громадянство;

- 3) володіння державною мовою або її розуміння в обсязі, достатньому для спілкування;

Г) не поширюється на іноземців або осіб без громадянства, які перебувають у шлюбі з громадянином України понад два роки, на іноземців або осіб без громадянства, які перебували понад два роки у шлюбі з громадянином України, що припинився внаслідок його смерті;

- 4) наявність законних джерел існування.

Д) не поширюється на осіб, яким надано статус біженця в Україні або притулок в Україні, та на іноземців і осіб без громадянства, які прибули в Україну на постійне проживання до набуття чинності Законом України «Про імміграцію» і мають у паспорті громадянина колишнього СРСР зразка 1974 року позначку про прописку або отримали дозвіл на постійне проживання в Україні.

6. Визначте відповідність між формами безпосередньої демократії народу України та їхнім змістом.

- 1) Референдум;
- 2) загальні збори громадян;
- 3) громадські слухання;
- 4) місцеві ініціативи.

- А) Участь громадян в обговоренні законопроектів;
- Б) ініціювання членами територіальної громади розгляду будь-яких питань, віднесених до компетенції місцевого самоврядування;
- В) форма вирішення громадянами України питань місцевого чи державного значення шляхом прямого волевиявлення;
- Г) збори членів територіальної громади за місцем проживання, на яких приймають рішення, які органи місцевого самоврядування враховують у своїй діяльності;
- Д) зустрічі членів територіальної громади з депутатами відповідної ради посадовими особами місцевого самоврядування, під час яких порушують питання та вносять пропозиції щодо питань місцевого значення.

7. Визначте відповідність між правоохоронними органами та завданнями, виконання яких покладено на ці органи.

- 1) Національне Антикорупційне бюро;
- 2) Державне бюро розслідувань;
- 3) Національне агентство з кримінальних питань запобігання корупції;
- 4) Державна пенітенціарна служба.

- А) Реалізація державної податкової політики та політики у сфері державної митної справи;
- Б) забезпечення формування та реалізації державної антикорупційної політики;
- В) реалізація єдиної державної політики у сфері виконання покарань відповідно до Кримінально-виконавчого кодексу України;
- Г) розкриття і розслідування злочинів, вчинених службовими особами, які посідають особливо відповідальне становище;
- Д) протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинили вищі посадові особи, уповноважені виконувати функції держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці.

8. Установіть відповідність між способом вчинення певного злочину та функціями, які виконує відповідний спосіб.

- 1) Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, поєднані з обманом або примушуванням;
- 2) умисне вбивство, вчинене з особливою жорстокістю;
- 3) грабіж;

4) здійснення передвиборчої агітації (агітації референдуму) шляхом надання підприємствам, установам, організаціям неправомірної вигоди або надання безоплатно товарів (крім товарів, що містять візуальні зображення найменування, символики, прапора політичної партії, вартість яких не перевищує розміру, встановленого законодавством), робіт та послуг.

- А) Спосіб злочину виступає як розмежувальна ознака суміжних злочинів;
- Б) спосіб злочину виступає як привілейована ознака складу злочину;
- В) спосіб злочину виступає як особливо кваліфікаційна ознака складу злочину;
- Г) спосіб злочину виступає як кваліфікаційна ознака складу злочину;
- Д) спосіб злочину виступає ознакою складу конкретного злочину.

9. Визначте відповідність між ознаками співучасті у скоєнні злочину та їхніми характерними ознаками.

1) Об'єктивна ознака, притаманна злочинам, які вчиняють лише з прямим умислом;

А) Наявність бажання в усіх співучасників злочину щодо настання суспільно небезпечних наслідків;

2) об'єктивна ознака, притаманна для злочинів, які вчиняють з прямим умислом і непрямим умислом;

Б) вчинення злочину декількома суб'єктами;

3) суб'єктивна ознака, яка містить вольовий момент умислу у разі вчинення злочинів з матеріальним складом;

В) усвідомлення кожним співучасником спільного характеру діяння і своєї ролі в ньому;

4) суб'єктивна ознака у якій проявляють вольовий момент умислу у разі вчинення злочинів з формальним складом.

Г) причиновий зв'язок між діями співучасників і злочинним результатом;

Д) наявність свідомого припущення в усіх співучасників злочину щодо настання суспільно небезпечних наслідків.

10. Громадянин Р. (15 років), через вікно проник до квартири, мешканців якої не було дома, та заволодів цінними речами – грошима та портативним комп'ютером. Дайте кваліфікацію дій громадянина Р.

- А) скоєно пограбування, Р. буде притягнуто до кримінальної відповідальності;
- Б) скоєно крадіжку, Р. буде притягнуто до кримінальної відповідальності;
- В) скоєно крадіжку, але Р. не буде притягнуто до кримінальної відповідальності у зв'язку з недосягненням відповідного віку;
- Г) скоєно дрібну крадіжку, Р. буде притягнуто до адміністративної відповідальності.

11. Визначте відповідність між парами правоприпиняючих юридичних фактів та спільними ознаками цих пар юридичних фактів:

- 1) розірвання трудового договору і розірвання шлюбу; А) припинення правовідносин в обох випадках можливе з ініціативи будь-якої із сторін, але в одному випадку сторона правовідносин може

2) розірвання трудового договору і розірвання цивільного договору;

3) розірвання цивільного договору і розірвання шлюбу;

4) розірвання шлюбного договору і розірвання цивільного договору.

ініціювати їх припинення тільки при певних обставинах.

Б) в обох випадках припинення правових відносин може здійснюватися виключно через суд.

В) припинення правовідносин в обох випадках можливе з ініціативи будь-якої із сторін, але якщо в одному випадку однією із сторін правовідносин обов'язково має бути фізична особа, то в другому випадку цього може не бути.

Г) в обох випадках припинення правових відносин здійснюється через суд, однак в одному із цих випадків припинення правових відносин може здійснюватися і через інший державний орган, в одному випадку припинення правовідносин відбувається виключно за волею однієї із сторін, а в другому випадку також із волі обох сторін.

Кількість балів: 21 б.

Завдання II

Назвіть принципи законодавства України про громадянство.

Кількість балів: 10 б.

Завдання III

1. Опишіть порядок подання та розгляду електронної петиції про заснування нового міського парку на території пустиря, про який юрист розповів ініціативним мешканцям міста. Урахуйте, що громадські об'єднання, представлені в місті, розміщенням такої петиції не зацікавилися.

Укажіть нормативно-правовий акт, що регулює порядок подання та розгляду електронних петицій.

Поруч із 45-тисячним містом N знаходиться великий пустир, землі якого належать до комунальної власності. На території пустиря часто збираються особи, які страждають від алкогольної та наркотичної залежності, періодично скоюються злочини. У той же час, маленький міський парк, що відсвяткував 90-річчя з дня свого заснування, не може забезпечити належного відпочинку для мешканців (не можна встановити сучасні атракціони, побудувати кінотеатр тощо). Декілька ініціативних громадян звернулася до юриста з проханням роз'яснити порядок подання до міської ради та розгляду електронної петиції про заснування на території пустиря нового міського парку.

2. У кожній із запропонованих нижче ситуацій визначте, кому належатиме майно:

Ситуація 1. Батько зі своїм старшим сином Олегом був два місяці на заробітках. За зароблені гроші ними було придбано автомобіль «Жигулі». Мати Олега на заробітки з ним та своїм чоловіком не виїжджала.

Ситуація 2. Орест, який перебував у шлюбі з Аліною, продав автомобіль, який вони за час шлюбу придбали з дружиною за 7 000 тис. грн, і уклав за ці кошти

договір добровільного особистого страхування на велику суму. Діставши важку травму, він отримав страхову виплату і за ці кошти придбав земельну ділянку.

Ситуація 3. Бабуся подарувала будинок своєму синові Ернесту і його двом дочкам.

Ситуація 4. Батьки Елеонори здавали у найм квартиру, яку їй подарував дідусь. Орендну плату вони використовували для придбання одягу, взуття та навчальних посібників для Елеонори та її брата Максима.

3. 2000 року між Борисом та Клавдією було укладено шлюб. 2010 року Борис придбав будинок за 120 тис. грн. 2018 року незадовго до смерті Борис заповів будинок 20-річному онукові Владиславу, який проживав у цьому будинку разом з матір'ю Катериною, бабусею Клавдією, дідусем Борисом та своїм батьком Дмитром. За 2 дні до смерті Борис заподіяв майнову шкоду сусідові в сумі 10 тис. грн. Після смерті діда Владислав відмовився від спадщини на користь бабусі. 2019 року померла мати Владислава Катерина, а 2020 року померла бабуся Клавдія. Увесь цей час Владислав та його батько Дмитро, а також бабуся і мати Владислава продовжували мешкати у будинку.

У якій частці буде успадковано будинок і ким після смерті бабусі Клавдії та матері Владислава Катерини? Свою відповідь обґрунтуйте.

4. Працівник комбінату з благоустрою Андрій за дорученням керівництва підприємства обрізав на вулиці гілки дерев, які обплутували проводи, по яких відбувалося передання електроенергії. Під час обрізання однієї з гілок через недбалість працівника було пошкоджено дах будинку громадянина Кравченка. Той поставив вимогу перед Андрієм щодо негайного відшкодування заподіяної майнової шкоди.

Чи правомірно висунуто вимогу? Свою відповідь обґрунтуйте.

Кількість балів: 30 б.

Завдання IV

1. Прогресивний розвиток суспільства й держави обумовлений системою домінуючих у ньому цінностей. Для сучасного суспільства такою цінністю є права людини. В умовах збройного конфлікту спеціальним механізмом захисту прав людини є міжнародне гуманітарне право, яке стоїть на захисті саме загальнолюдських цінностей.

Дайте відповіді на запитання:

- що таке Міжнародне гуманітарне право;
- поясніть поняття: воєнні злочини та злочини проти людства.

2. Порівняйте поняття: «воєнний стан» і «надзвичайний стан».

Кількість балів: 1. – 7 б., 2. – 12 б.

Усього: 19 б.

Завдання V

Під час зустрічі прокурора з учнями, один із школярів задав йому запитання: «Чи можливе в Україні застосування заходів кримінального характеру до юридичних осіб?».

Що прокурор відповів учневі? Свою відповідь обґрунтуйте.

Кількість балів: 10 б.

Завдання VI

Дайте відповіді на питання:

1. Що означає принцип *«невідчужуваність прав людини»*?
2. Назвіть права та обов'язки особи, які не входять до складу спадщини?
3. Які правові наслідки вчинення правочину без дозволу органу опіки та піклування?

Кількість балів: 8 б.

Загальна кількість балів – 98 б.

Бланк відповідей до завдань з правознавства
11 клас

Завдання І

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	—	—	—	—